

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

BA – IV. - B.1

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava- **Devínska Nová Ves**

Adresa: Devínska Nová Ves - cesta do Devína

Adresa popisom: ľavý breh rieky Moravy

Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná

Názov pamätihodnosti: **torzo býv. Mittelmanovej lanovky**

Číslo v zozname MČ: zoznam nie je t.č. vypracovaný

Foto:

Popis:

Mittelmanova vápenka bola založená v roku 1897 Bratislavčanmi Móricom Mittelmannom, Albertom Schenkom a Františkom Lazarom s názvom Prvá Bratislavská vápenka. Jej hlavnou činnosťou bola ťažba kameňa a pálenie vápna. Vyťažený kameň posielali prostredníctvom parníkov po toku rieky Moravy a používali ho predovšetkým na reguláciu a spevňovanie brehov Moravy. Prvý parník z Devínskej Novej Vsi po zregulovanej Morave vyplával 17. 6. 1886, podľa iných prameňov – monografia obce, sa vápno do Devínskej Novej Vsi prepravovalo úzkokolejnou železnicou na stanicu do Devínskej. V roku 1929 ing. Jozef Wait, ktorý mal firmu Žulové lomy v Devíne odkúpil lom a pozemky a stal sa posledným majiteľom vápenky, lom vápenky sa aj dnes volá Waitov lom. K vápenke patrila aj lanovka, ktorej kamenné pylóny sú dodnes zachované pri brehu rieky Morava. Touto lanovkou sa nakladal vyťažený piesok do lodí. Výroba vo vápenke prestala v roku 1935. Za slovenského štátu bol v objektoch vápenky pracovný tábor ruských zajatcov, ktorí stavali drevený most cez Moravu (ul. Na Mýte) do Schlosshoffu. Po vojne boli pozostatky vápenky asanované.

Areál vápenky je zachytený na mape topografického mapovania z roku 1958 kde ja zakreslená trafostanica, komín a fragmenty budov. Severne je zakreslená od lomu Pieskovec lanovka k Morave(dnes neexistuje).

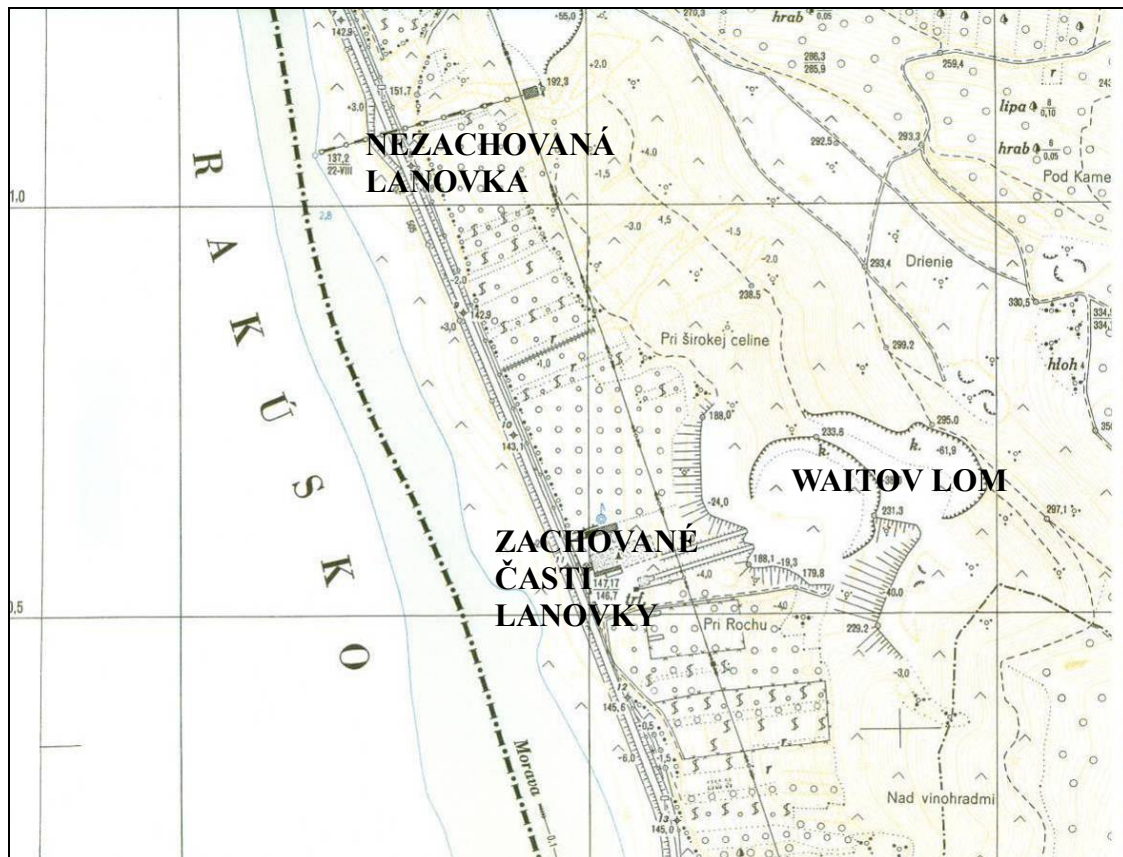
Dnes sú južne od Devínskej Novej Vsi na ceste do Devína zachované pozostatky lanovky, ktorá podľa literatúry slúžila na nakladanie piesku do člnov na Morave. Zachované sú betónové pätky pilierov a to západne od cesty smerom k Morave dve nosníky: východný pri ceste má podobu obdĺžnikovej betónovej konštrukcie na krajoch pravouhlo prevýšenej. Západne, tesne na brehu Moravy je zachovaná konštrukcia pilierov výsypníka piesku, ktorá má podobu 4 betónových pilierov s kamenným spevňujúcim soklom. Východne od cesty sú zachované 4 takéto betónové pätky. Dve krajné, východné sú dnes súčasťou murovaných konštrukcií jednotlivých parciel (stali sa súčasťou oplotenia).

Literatúra:

Literatúra a pramene: Pokorný, V.: Devínska Nová Ves, vlastivedná monografia, DTP, 1995, str. 169 – 170 a 178.

Spracoval: Z. Zvarová, MÚOP, Bratislava, **Dátum:** 10/2010.

Mapa Devínskej Novej Vsi, topografické mapovania, rok 1958, Archív KGÚ Bratislava